

Feljegyzés a fővárosi színházi szerkezet megváltoztatásáról – 1951. július 21.

A színházak 1949-ben történt államosítása alapjaiban változtatta meg a színházi rendszert, új színházak alakultak, társulatok szerveződtek újjá. A dokumentum vázolja a kialakult struktúrát és bemutatja a színházak igazgatóit és főrendezőit.

Színházaink repertoír színházakra való áttérése, a filmgyártás és a szinkrongyártásunk állandóan növekvő színész igénye, valamint a Budapesten méltó helyet kapott Honvéd Színház megerősítése, létszámának emelése, az újonnan szervezett Falu Színház (a kultúrautókból) igénye, szükségessé tették, hogy a budapesti színházak eddigi szervezetét megváltoztassuk, megerősítsük.

Ezért: A Nemzeti Színház a megszüntetett Belvárosi Színházat kapta meg, kamara színházként, mely Katona József Színház néven nyílik meg. A Nemzeti Színház igazgatója továbbra is

Major Tamás
Főrendező: Gellért Endre,

A Nemzeti Színház eddigi kamara színházát a Magyar Színházat leválasztottuk és társulatát megerősítve Madách Színház néven külön irányítás alá helyeztük.

Igazgatója: Horvai István
Főrendező: Pártos Gusztáv

a Honvéd Színház hármastársulattal nyit. A budapesti részlege az újjáépített volt Vígszínházban, novemberben kezdi az évadot.

Igazgató: Horváth Ferenc
Főrendező: Várkonyi Zoltán

az Operett Színháznál nincs változás. Igazgató továbbra is,

Gáspár Margit
Főrendező: Apáti Imre

Az Ifjúsági Színház társulatát megerősítettük, új vezetést kapott.

Igazgató: Szendrő Ferenc
Főrendező: Vámos László

az Úttörő Színház társulata is megnövekedett. Új

igazgató: Both Béla
főrendező: Horváth Jenő

A Báb Színház létszámát is emeltük.

igazgató: Bod László
főrendező: Szegő Iván

A megszünt Vidám Színház helyén a Föv. Tanács felügyelete alá tartozó Kamara Varieté¹⁷⁸, Vidám Színpad néven politikai kabarévá fejlesztve folytatja munkáját.

igazgató: Gál Péter

---

¹⁷⁸ A Kamara Varieté 1939 és 1951 között működött fővárosi variété volt. 1951-ben kivált a kabarérészleg, ami a Révay utcában Vidám Színpad néven kezdte meg tevékenységét. 1951–1954 között Artista Variété néven működött- Műsora cirkuszi jellegű volt, főleg artista számokat, valamint bohóctréfákat, énekes magánszánokat, táncokat, bohózatokat tartalmazott. 1954-től 1977-ig ismét Kamara Variété néven működött. Bővebben: MOLNÁR Dániel, *Vörös Csillagok. A Rákosi-korszak szórakoztatóipara és a szocialista revűk* (Budapest: Ráció Kiadó, 2019)

főrendező: Hegedűs
A Főv. Varieté új néven, változott jelleggel Fővárosi Víg Színház néven indítja
szezonzját.

igazgató: Fehér István
főrendező: Rácz György
A Népművelési Főosztályunk kezelésében lévő kultúrautókat, központi színház jellegű
vezetéssel Főosztályunk vette át. Állami Faluszínház néven a vidéki színházak
tájékoztatóival el nem érhető községeket, építkezéseket, bányavidékeket látja el,
egyrészt színházi, másrészt ú.n. esztrád műsorral. Budapesti központja a volt Madách
Színház helyisége, ahol budapesti (szakmai) bemutatóit is tartja.

igazgató: Mátrai József
főrendező: Soós László
Vidéki Színházaink megtartották eddigi székhelyeiket, kivéve a Szolnoki Katona József
színházat, mely Kecskeméti központtal Ceglédet és Baját is ellátja.

igazgató: Velencei
főrendező: Békés András
Mint új színház, Békéscsaba-Szolnok székhellyel megalakult a Szigligeti Színház,
melynek

igazgatója: Danis Győző
főrendező: dr. Székely György
A Debreceni Csokonai Színház vezetése és előadásainak hatósugara változatlan.

igazgató: Téry Árpád
főrendező: Gál István
A Miskolci Nemzeti Színház működési területén sem történt változás.

igazgató: Bozóki István
főrendező: Vas Károly
Új vezetést kapott a Dunántúli Kisfaludy Színház,

igazgató: Kormos Lajos
főrendező: Földes Gábor
Ugyancsak új vezetővel indul a Szegedi Nemzeti Színház,

igazgató: Bálint György
főrendező: ?
A Pécsi Nemzeti Színház is régi vezetőségével folytatja munkáját.

igazgató: Szendrő József
főrendező: Váradi György

Színházaink társulataik újjászervezését lényegében befejezték. Műsorterveik le vannak
tárgyalva. Az évad első felére legtöbb színházunk pontos dátummal elkészítette bemutatóit.
Az évad a Színész Kongresszust követő napokban indul, szeptember 10. körül. Kivéve a
Honvéd Színházat, melynek építkezési munkálatai csak kb. november hónapban készülnek el.
Budapest, 1951. július 21.

Pánczél Pál
osztályvezető

Mellékelve küldöm a színházak jövő évi műsortervét, melynek hiányossága hogy az új magyar
darabok elkészülése még elég bizonytalan és ezért is szerepelnek inkább a II. félév tervében.

MNL OL 276.f. 89.cs.399. őe.

Géppel írt tisztázatot, saját kezű aláírással, pecsét nélkül.